

Financiën Programmaplan Jeugd

aan: de raad van de gemeente Teylingen

zaaknummer: Z-26-491792
Datum collegevergadering: 31 maart 2026
datum raadsvergadering: 21 mei 2026
agendapunt:
portefeuillehouder: Mevr. E. Koek
behandelend ambtenaar: Kirsten van Doorn
emailadres: k.vandoorn@hltsamen.nl
programma: Samenleven

Wij stellen voor:

1. Kennis te nemen van het Programmaplan Jeugd Teylingen 2026 - 2031
2. € 1.045.497 beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het Programmaplan Jeugd voor de jaren 2026 (€ 522.500) en 2027 (€522.500) volgens de aangenomen motie 'extra investeren in preventie'.
3. Akkoord te gaan met het vanaf 2028 investeren in het programmaplan Jeugd door middelen uit de gespecialiseerde jeugdhulp te verschuiven naar het preventieve veld.
4. Een begrotingswijziging R4012 vast te stellen.
5. En hiermee de motie 'extra investeren in preventie' als afgedaan te beschouwen.

Inleiding

De jeugdzorg staat al langere tijd onder grote druk. Er is een hoge instroom, wachttijden, niet passende inzet van jeugdhulp, toenemende complexiteit van de problematiek en hoogoplopende kosten. Het is noodzakelijk om met alle partners en de jeugdigen en hun gezinnen samen anders te kijken naar deze opgave.

Met dit programmaplan versterken we de pedagogische basis, normaliseren opvoedvragen, zetten het voorveld steviger neer en organiseren regie en data gedreven sturing. We bouwen aan een duurzaam jeugdhulpstelsel waarin jeugdigen zoveel mogelijk dichtbij en normaal opgroeien en waarin gespecialiseerde jeugdhulp beschikbaar en betaalbaar blijft voor wie dit echt nodig heeft.

Bestaand kader en context

- Jeugdwet (2015): de gemeente is verantwoordelijk voor tijdige, passende en kwalitatief goede jeugdhulp en moet beleid, verordening en ketenregie organiseren (artikelen 2.1 en 2.2).
- Maatschappelijke Agenda Teylingen: het Programmaplan sluit aan bij de ambities onder "Opgroeien en Opvoeden".
- Regionale Taskforce Jeugd Holland Rijnland: maatregelen moeten lokaal worden geïmplementeerd, onder andere herijking regiovisie, reikwijdte jeugdhulp en werken met beschikkingen.

De inzet van de middelen maakt het mogelijk om substantieel te investeren in preventie, het voorveld en regie in de jeugdzorg.

Beoogd effect

In het eerste jaar (Q2 2026 – Q1 2027) leggen we de basis van het fundament van het programmaplan en werken we toe naar de volgende resultaten:

- Maximaal 1 op de 9 jeugdigen maakt gebruik van jeugdhulp, in plaats van 1 op de 8 jeugdigen.
- Er is een veranderstrategie uitgewerkt, ondersteund door een communicatiestrategie en deze is ingezet.
- Kosten van jeugdhulp zijn niet verder gestegen dan de jaarlijkse indexatie.
- We werken aan een nulmeting die als uitgangspunt dient voor meerdere inhoudelijk onderdelen.
- Er is een dashboard met monitorgegevens, zodat er gestuurd kan worden.
- Er is een intentieovereenkomst met de partners afgesloten.

Na het eerste jaar ligt de focus op implementeren en opschalen van het fundament. De laatste fase staat in het teken van borgen en verduurzamen. We willen over 5 jaar (Q1 2031) het volgende bereikt hebben:

- Maximaal 1 op de 15 jeugdigen maakt gebruik van jeugdhulp.
- Normaal en dichtbij is de standaard: pedagogische basis is sterk, vragen worden vroeg en klein opgelost in het gezin, in het netwerk en onderwijs/ kinderopvang.
- De jeugdhulptrajecten zijn kort en helder: minimale overdrachten, duidelijke regie, snelle door- en uitstroom en passende jeugdhulp.
- Structurele data gedreven sturing.
- Er wordt gewerkt met een verbetercyclus op basis van data.
- Kosten van jeugdhulp zijn afgenomen met 10%, zijn voorspelbaar en stuurbaar.
- Partnerschap werkt: gedeelde uitgangspunten, samenwerking en resultaatgericht.

De taskforcemaatregelen zijn gericht op het stabiliseren van de kosten binnen de gespecialiseerde jeugdhulp. In de gesprekken met maatschappelijke partners en tijdens de stakeholderbijeenkomst is aangegeven dat aanvullende inspanningen nodig zijn om de groep jeugdigen die kansrijk en positief opgroeien te vergroten. Om zowel de kosten te stabiliseren als de positieve ontwikkeling van jeugdigen te versterken, is het Programmaplan Jeugd opgesteld.

Argumenten

1.1 De middelen zijn nodig om de uitvoering van het Programmaplan Jeugd mogelijk te maken

Het Programmaplan bevat noodzakelijke inspanningen op het gebied van de pedagogische basis, het normaliseren van opvoedvragen, het versterken van het voorveld, net werkregie en monitoring. Zonder financiële inzet kan de uitvoering niet starten.

1.2 Inzet van de middelen is alleen mogelijk wanneer de raad hierover besluit.

Dit is een bevoegdheid van de raad.

Kanttekeningen

1.1 Onzekerheid over het tempo van opbrengsten

De investering vraagt tijd voordat dit in de cijfers zichtbaar wordt. De financiële en inhoudelijke effecten van de investering zijn pas zichtbaar vanaf eind 2027. Door een duidelijke monitoringsstructuur in te richten meten we de voortgang van de te verwachten effecten en kunnen we tijdig bijsturen. We starten met een investering voor de komende twee jaar.

1.2 Schaarste in personele capaciteit kan uitvoering vertragen

Door krapte in de huidige arbeidsmarkt kan er bij partners problemen ontstaan in hun capaciteit. Dit kan leiden tot vertraging in de uitvoering van de investeringen. Door met

partners in gesprek te blijven, taken te faseren en vaste afstemmingsmomenten te organiseren monitoren we de capaciteit en voorkomen we dat we partners overvragen.

1.3 Onzekerheden in jeugdhulpkosten blijven bestaan.

Ondanks betere sturing, grip en voorspelbaarheid kunnen externe factoren zoals arbeidsmarktkrapte of complexere casuïstiek kostenstijging blijven veroorzaken. Door o.a. in te zetten op versterkte regie in de jeugdzorg, een verbeterde monitoringsstructuur en regionale taskforcemaatregelen minimaliseren we deze onzekerheden.

Financiële consequenties

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de geraamde kosten voor het Programmaplan Jeugd 2026-2031. We vragen de raad om € 1.045.497 beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het Programmaplan Jeugd voor de jaren 2026 (€ 522.500) en 2027 (€522.500) volgens de aangenomen motie 'extra investeren in preventie' van 11 december 2025. Vanaf 2028 investeren we in het programmaplan Jeugd door middelen uit de gespecialiseerde jeugdhulp te verschuiven naar het preventieve veld.

De insteek is om zoveel mogelijk te investeren in het preventieve veld, door bijvoorbeeld extra capaciteit toe te voegen bij de uitvoerende partners. Vanaf 2027 wordt ruim 85% van de middelen ingezet in het preventieve veld. De overige middelen zijn noodzakelijk om het programmaplan aan te sturen.

Naast onderstaande investeringen zijn er middelen opgenomen in de begroting voor de maatregelen die door de taskforce worden opgepakt, voor 2026 (€ 210.597) en verder jaarlijks (€ 287.177). De concrete uitwerking van deze maatregelen volgt nog.

Het huidige kostenoverzicht kent enkele onzekerheden. De activiteiten binnen fase 2 van het programmaplan moeten nog nader worden uitgewerkt, waardoor de bijbehorende kosten op dit moment niet volledig inzichtelijk zijn.

De ontwikkeling van de jeugdhulpkosten is lastig in te schatten. De jeugdwet is een 'openeinderegeling', dat houdt in dat de gemeente de kosten vergoedt die voortvloeien uit de vraag, zonder een vooraf vastgesteld budgetlimiet. Daarnaast hebben de factoren zoals indexatie, personeelstekorten en kostenontwikkelingen bij aanbieders, maar ook mogelijke besparingen door regionale of lokale inzet, invloed op het uiteindelijke uitgavenniveau. Deze ontwikkelingen worden via structurele monitoring nauwgezet gevolgd.

Vanaf 2031 gaan we ervanuit dat de werkzaamheden en activiteiten zijn geland in de nieuwe reguliere werkzaamheden, en zijn daarom niet opgenomen in onderstaande tabellen.

	Investerings (exclusief indexatie)	2026	2027	2028	2029	2030
1	Personele kosten					
1a	Programmamanager, 16 uur p/w, (76.791 x 43.5%)	33.404	33.404	33.404	33.404	33.404
1b	Programmasecretaris, 16 uur p/w (66.510 x 43.5%)	28.932	28.932	28.932	28.932	28.932
1c	Beleidsmedewerker, 32 uur p/w, tot 1-10-202 (110.195 x 43.5%)	47.944				
2	Programmakosten	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
3	Activiteiten start in fase 1					
3a	Gemeentelijke regie in de jeugdhulptrajecten. Half jaar, 20 uur p/w (60.000 x 43.5%)	26.100				

3b	Versterken van het voorveld	272.810	412.539	412.539	412.539	412.539
3c	Pedagogische basis: Deelname OKO, activiteiten	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
3d	Projectleider pedagogische basis (75.000 x 43,5%)	32.625	32.625	32.625	32.625	32.625
4	Mogelijke kosten					
	Verlenging gem. regie, ½ jaar (60.000 x 43,5%)	26.100				
	Dataspecialist (91.000 x 43,5%)	39.585				
5	Activiteiten start in fase 2					
	Wordt uitgewerkt in fase 1		P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
	Totaal	522.500	522.500	522.500	522.500	522.500

	Dekking	2026	2027	2028	2029	2030
1	Hervormingsagenda middelen	522.500	522.500			
2	Verschuiving middelen jeugdhulpkosten naar preventie			522.500	522.500	522.500
	Totaal	522.500	522.500	522.500	522.500	522.500

	Taskforcemaatregelen; Verwerkt in de begroting	2026	2027	2028	2029	2030
1	Kosten, lokaal	210.597	287.177	287.177	287.177	287.177
2	Taskforce maatregelen reductie		-267.408	-552.816	-552.816	-552.816
	Totaal	210.597	19.769	-265.639	-265.639	-265.639

Juridisch kader

Het besluit is gebaseerd op:

- Jeugdwet artikelen 2.1 en 2.2 (gemeentelijke beleids- en uitvoeringsverantwoordelijkheid);
- Gemeentewet artikel 108 (bevoegdheid tot vaststellen begrotingswijzigingen);
- Hervormingsagenda Jeugd (Rijk-gemeentenafspraken, 2023-2028).

We wijken hiermee niet af van wettelijke kaders.

Aanpak, uitvoering en participatie

Het Programmaplan Jeugd is tot stand gekomen samen partners uit onder andere het onderwijs, kinderopvang, preventie, welzijn en Voor ieder 1. Er zijn verschillende gesprekken gevoerd, er is een stakeholderbijeenkomst georganiseerd en Voor ieder 1 heeft meegelezen. Daarnaast zijn relevante inzichten uit de regionale taskforce jeugdhulp Holland Rijnland meegenomen in de uitwerking van de aanpak.

Na vaststelling door het college en het beschikbaar stellen van de middelen van het Programmaplan Jeugd door de gemeenteraad, starten we met fase 1 (Q2 2026 - Q1 2027) van de uitvoering.

De uitwerking van het Programmaplan Jeugd gaat in samenwerking met partners. In fase 1 zijn er concrete activiteiten die gezamenlijk met partners uitgewerkt en gestart worden. Tegelijk zijn er minder concrete inspanningen die aandacht en inzet vragen, zoals 'strategie normaliseren' en een 'veranderstrategie' en onderdeel zijn van het geheel.

In fase 2 (Q2 2027 - Q1 2029) zetten we de in fase 1 gestarte activiteiten door, samen met partners. Daarnaast starten alle uitgewerkte strategieën en activiteiten, die in fase 1 zijn uitgewerkt.

Fase 3 (Q2 2029 – Q1 2031) gebruiken we om de verandering die is ingezet te borgen en duurzaam in te blijven zetten.

De communicatieadviseur is aangehaakt bij de ontwikkeling en uitvoering van het programmaplan Jeugd. We werken de communicatieaanpak verder uit, gericht op contact met partners over de voortgang en op hun communicatie richting ouders. We onderzoeken welke ondersteuning partners nodig hebben, zoals een uniforme boodschap of teksten voor hun websites. Daarnaast zorgen we dat informatie over algemene voorzieningen goed vindbaar en toegankelijk is op relevante gemeentelijke en partnersites.

Duurzaamheid

n.v.t.

Hillegom-Lisse-Teylingen (HLT)

Dit voorstel betreft alleen de gemeente Teylingen. De colleges van gemeente Lisse en gemeente Hillegom nemen een vergelijkbaar voorstel in behandeling op hetzelfde Programmaplan Jeugd gebaseerd, met gedeeltelijk een andere lokale invulling op inhoud en financiën.

Urgentie

De jeugdzorg staat al langere tijd onder grote druk. Er is een hoge instroom, wachttijden, niet passende inzet van jeugdhulp, toenemende complexiteit van de problematiek en hoogoplopende kosten. Het is noodzakelijk om met alle partners en de jeugdigen en hun gezinnen samen anders te kijken naar deze opgave.

Zonder vrijgave van middelen kunnen we niet starten om de voorgestelde investeringen te starten in fase 1 (Q2 2026).

Evaluatie

Het college rapporteert jaarlijks aan de raad over:

- Voortgang van uitvoering;
- Inzet van middelen;
- Ontwikkeling in instroom, duur en kosten van jeugdhulp;

Bijlagen en achtergrondinformatie

1. Programmaplan Jeugd 2026-2031
2. Begrotingswijziging R4012
3. Motie 26A Extra investeren in preventie PvdA

Namens het college van Teylingen,

Dhr. Jeroen F.A. Tomassen
Secretaris

Mevr. C.G.J. Breuer
Burgemeester

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Teylingen,

gelezen het voorstel van het college van 31 maart 2026 met als onderwerp
Programmaplan Jeugd

gelet op de behandeling in de raadscommissie- en raadsvergadering,

gelet op,

- Jeugdwet (2015): de gemeente is verantwoordelijk voor tijdige, passende en kwalitatief goede jeugdhulp en moet beleid, verordening en ketenregie organiseren (artikelen 2.1 en 2.2).
- Maatschappelijke Agenda: het Programmaplan sluit aan bij de ambities onder "Opgroeien en Opvoeden".
- Regionale Taskforce Jeugd Holland Rijnland: maatregelen moeten lokaal worden geïmplementeerd, onder andere herijking regiovisie, reikwijdte jeugdhulp en werken met beschikkingen.

Besluit:

1. Kennis te nemen van het Programmaplan Jeugd Teylingen 2026 - 2031
2. € 1.045.497 beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het Programmaplan Jeugd voor de jaren 2026 (€ 522.500) en 2027 (€522.500) volgens de aangenomen motie 'extra investeren in preventie'.
3. Akkoord te gaan met het vanaf 2028 investeren in het programmaplan Jeugd door middelen uit de gespecialiseerde jeugdhulp te verschuiven naar het preventieve veld.
4. Een begrotingswijziging R4012 vast te stellen.
5. En hiermee de motie 'extra investeren in preventie' als afgedaan te beschouwen.

Aldus besloten in de raadsvergadering van 21 mei 2026,

Mevr. M. van Egeraat
Griffier

Mevr. C.G.J. Breuer
Voorzitter